

VU Research Portal

De wortels van publieke fraude en corruptie in het Caribisch deel van het Koninkrijk

Schotborgh-van de Ven, P.C.M.

2019

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Schotborgh-van de Ven, P. C. M. (2019). *De wortels van publieke fraude en corruptie in het Caribisch deel van het Koninkrijk*. [, Vrije Universiteit Amsterdam].

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	7
Inhoudsopgave	11
Lijst tabellen	16
Lijst figuren	18
Afkortingen	19
1. Inleiding	23
1.1 Onderwerp van onderzoek	25
1.2 Onderzoeksvragen	27
1.3 Begrippenkader en achtergrondschets	28
1.3.1 Het Caribisch deel van het Koninkrijk	28
1.3.2 Publieke ambtsdrager	29
1.3.3 Fraude	29
1.3.4 Corruptie	31
1.3.5 Overeenkomsten en verschillen tussen fraude en corruptie	33
1.3.6 Definitie publieke fraude en corruptie in dit onderzoek	33
1.4 Afbakening en juridische definities	34
1.4.1 Strafrecht	36
1.4.2 Civiel recht	36
1.4.3 Algemeen bestuursrecht en ambtenarenrecht	37
1.5 Methodisch kader	38
1.6 Relevantie van de studie	39
1.7 Opbouw van het boek	40
2. Factoren die bijdragen aan publieke fraude en corruptie	43
2.1 Inleiding	45
2.2 Algemeen beeld studies	46
2.3 Verklaringen op macroniveau	48
2.3.1 Dominante macrofactoren	52
2.3.2 Macrofactoren en toepasbaarheid op Caribische staten	57
2.3.3 Conceptueel model macroniveau	60
2.4 Verklaringen op mesoniveau	61
2.4.1 Conceptueel model mesoniveau	64
2.5 Verklaringen op microniveau	65
2.5.1 Conceptueel model microniveau	69

2.6	Theoretische mengvormen	70
2.7	Ter afsluiting	71
3.	Methodologische verantwoording	75
3.1	Inleiding	77
3.2	Casestudy-onderzoek	77
3.3	Dataverzameling	80
3.4	Typering casussen	83
	Strafrechtelijke afdoening	85
	Civielrechtelijke afdoening	87
	Algemeen bestuursrechtelijke afdoening (ambtenarenrecht)	87
3.5	Model en wijze van analyse	88
3.6	Ter afsluiting	91
4.	Caribisch deel Koninkrijk en aandacht voor fraude en corruptie	95
4.1	Inleiding	97
4.2	Macrofactoren Caribisch deel Koninkrijk	97
4.2.1	Bestuurlijke ontwikkeling	98
4.2.2	Politiek systeem	102
4.2.3	Financieel-economische situatie en toerisme	105
4.2.4	Koloniale geschiedenis en slavernijverleden	105
4.2.5	Cultuur en religie	107
4.2.6	Geografische ligging	109
4.2.7	Kleinschaligheid	109
4.3	Een historische terugblik op publieke fraude en corruptie	110
4.4	Fraude en corruptie in de openbaarheid	113
4.5	De eerste opsporingsonderzoeken	115
4.6	Internationale ontwikkelingen	118
4.7	Lokale wet- en regelgeving	120
4.8	Lokale initiatieven, studies en beleid	122
4.9	Publieke opinie	130
4.10	Ter afsluiting	133
5.	Verschijningsvormen van fraude en corruptie	137
5.1	Inleiding	139
5.2	Typologie zaken en niveaus van fraude en corruptie	139
5.3	Verschijningsvormen fraude	142
5.3.1	<i>Petty</i> fraude	145

5.3.2	<i>Grand fraude</i>	146
5.3.3	<i>Political fraude</i>	150
5.4	Verschijningsvormen corruptie	152
5.4.1	<i>Petty corruptie</i>	152
5.4.2	<i>Grand corruptie</i>	155
5.4.3	<i>Political corruptie</i>	158
5.5	De uitspraak	165
5.5.1	Strafrechtelijke uitspraken	166
5.5.2	Civielrechtelijke uitspraken	167
5.5.3	Bestuursrechtelijke uitspraken	169
5.6	Ter afsluiting	170
6.	Invloed van organisatiekenmerken op fraude en corruptie	175
6.1	Inleiding	177
6.2	Betrokken sectoren en organisaties	178
6.2.1	Onderzochte ambtelijke en bestuurlijke entiteiten	178
6.2.2	Beleidssectoren en organisaties	179
6.3	Betekenis organisatiekenmerken	181
6.4	Leiderschap	181
6.5	Procedures	187
6.6	Controle	194
6.7	Organisatiecultuur	201
6.8	Integriteitsbeleid	208
6.9	Conclusie	211
7.	Invloed van kenmerken (vermeende) plegers op fraude en corruptie	215
7.1	Inleiding	217
7.2	Individuele kenmerken	218
7.2.1	Sekse	218
7.2.2	Leeftijd	218
7.2.3	Functie	219
7.2.4	Opleiding en carrière	220
7.3	Betekenis kenmerken pleger	222
7.4	Persoonlijkheidskenmerken	222
7.5	Motieven	226
7.6	Rationaliteit van handelen	230
7.7	Neutralisatietechnieken	232
7.7.1	Ontkenning van verantwoordelijkheid	232

7.7.2	Ontkenning van schade of benadeling	333
7.7.3	Ontkenning van slachtoffer	234
7.7.4	Veroordeling van de oordelaars	235
7.7.5	Verwijzing naar hogere plichten of morele principes	236
7.8	Conclusie	238
8.	Resultaten en analyse	243
8.1	Inleiding	245
8.2	Analyse individuele kenmerken	245
8.3	Analyse microniveau	247
8.3.1	Overeenkomsten en verschillen microfactoren <i>petty, grand</i> en <i>political</i> fraude en corruptie	250
8.4	Analyse mesoniveau	251
8.4.1	Overeenkomsten en verschillen mesofactoren <i>petty, grand</i> <i>political</i> fraude en corruptie	255
8.5	Samenvattende resultaten micro- en mesofactoren	256
8.6	Analyse macroniveau	260
8.6.1	Bestuurlijke ontwikkeling	261
8.6.2	Politiek systeem	262
8.6.3	Financieel-economische situatie en toerisme	264
8.6.4	Koloniale geschiedenis en slavernij	266
8.6.5	Cultuur en religie	267
8.6.6	Geografische ligging	269
8.6.7	Kleinschaligheid	270
8.7	Conclusie	273
9.	Samenvatting, conclusies en discussie	279
9.1	Inleiding	281
9.2	Visies op fraude en corruptie en de factoren die van invloed zijn	282
9.2.1	Publieke fraude en corruptie	282
9.2.2	Factoren die bijdragen aan fraude en corruptie	283
9.3	Aard, omvang en aanpak van publieke fraude en corruptie in het Caribisch deel van het Koninkrijk	287
9.4	Schets van het onderzoek en typering van de zaken	290
9.5	Verschijningsvormen fraude en corruptie	291
9.6	Factoren die van invloed zijn op fraude en corruptie in het Caribisch deel van het Koninkrijk	294
9.7	Reflectie en discussie	298

Summary	307
Literatuur	317
Rapporten en (beleids)notities	331
Nieuwsberichten	337
Bijlagen	341
Bijlage I Geïnterviewden	342
Bijlage II Deskundigen expertmeetings	344
Bijlage III Leidraad analyse casussen publieke fraude en corruptie	345
Bijlage IV Overzicht bestudeerde casussen	348

LIJST TABELLEN

Tabel 1	Variabelen macroniveau	61
Tabel 2	Variabelen mesoniveau	64
Tabel 3	Variabelen microniveau	70
Tabel 4	Verdeling hogerberoepszaken (vermeende) publieke fraude en corruptie naar land	84
Tabel 5	Verdeling hogerberoepszaken (vermeende) publieke fraude en corruptie naar rechtsgebied	85
Tabel 6	Conceptueel model met operationalisaties	89
Tabel 7	Categorieën <i>petty</i> , <i>grand</i> en <i>political</i> fraude en corruptie	141
Tabel 8	Typologie verschijningsvormen publieke fraude en corruptie	142
Tabel 9	Verschijningsvormen hogerberoepszaken (vermeende) fraude	142
Tabel 10	Verschijningsvormen <i>petty</i> fraude	143
Tabel 11	Verschijningsvormen <i>grand</i> fraude	146
Tabel 12	Verschijningsvormen <i>political</i> fraude	150
Tabel 13	Verschijningsvormen hogerberoepszaken (vermeende) corruptie	152
Tabel 14	Verschijningsvormen <i>petty</i> corruptie	152
Tabel 15	Verschijningsvormen <i>grand</i> corruptie	155
Tabel 16	Verschijningsvormen <i>political</i> corruptie	158
Tabel 17	Gerechtelijke uitspraken strafzaken in hoger beroep (vermeende) publieke fraude en corruptie over de periode 2000-2015	166
Tabel 18	Gerechtelijke uitspraken civiele zaken in hoger beroep (vermeende) publieke fraude en corruptie over de periode 2000-2015	167
Tabel 19	Gerechtelijke uitspraken bestuursrecht zaken in hoger beroep (vermeende) publieke fraude en corruptie over de periode 2000-2015	169
Tabel 20	Verschijningsvormen totaal aantal hogerberoepszaken (vermeende) publieke fraude en corruptie	171
Tabel 21	Verdeling (vermeende) fraude- en corruptiezaken naar aantal en soort per entiteit	179
Tabel 22	Beleidssectoren en organisaties	179
Tabel 23	De organisatieprocessen waarop de publieke fraude- en corruptiezaken betrekking hebben	187
Tabel 24	Sekse (vermeende) plegers	218
Tabel 25	Geboortjaar (vermeende) plegers	218
Tabel 26	Verhouding uitvoerenden, leidinggevend en politieke ambtsdragers	219
Tabel 27	Individuele kenmerken plegers	246
Tabel 28	Variabelen microniveau	247

Tabel 29	Variabelen mesoniveau	252
Tabel 30	Resultaten micro- en mesovariabelen en onderscheid naar <i>petty</i> , <i>grand</i> en <i>political</i> fraude en corruptie	258
Tabel 31	Samenvattende resultaten micro- en mesovariabelen in het conceptuele model	260
Tabel 32	Macro-, meso- en microvariabelen conceptueel model	286
Tabel 33	Rubricering verschijningsvormen hogerberoepszaken (vermeende) publieke fraude en corruptie	292
Tabel 34	De macro-, meso- en microfactoren die van invloed zijn op publieke fraude en corruptie in het Caribisch deel van het Koninkrijk	298

LIJST FIGUREN

Figuur 1	Conceptueel model macro-, meso- en microvariabelen	72
Figuur 2	Macrovariabelen conceptueel model	98
Figuur 3	Mesovariabelen conceptueel model	177
Figuur 4	Mesofactoren die een bijdrage leveren aan publieke fraude en corruptie in het Caribisch deel van het Koninkrijk	213
Figuur 5	Microvariabelen conceptueel model	217
Figuur 6	Microfactoren die een bijdrage leveren aan publieke fraude en corruptie in het Caribisch deel van het Koninkrijk	240
Figuur 7	Macrofactoren die een bijdrage leveren aan publieke fraude en corruptie in het Caribisch deel van het Koninkrijk	274
Figuur 8	Resultaten onderzoek ten opzichte van het conceptuele model	276